

Uniwersytet
Wrocławski

Prawo prywatne międzynarodowe

Prowadzący: **mgr Tobiasz Gajda**

Centrum Badań Problemów Prawnych I
Ekonomicznych Komunikacji Elektronicznej UWr

tobiasz.gajda@uwr.edu.pl

Część szczegółowa PPM

Osoby
fizyczne

Osoby
prawne

Uniwersytet
Wrocławski

Osoba fizyczna

Prawo właściwe

- dla osoby fizycznej nazywane jest – **statutem personalnym**

Zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych osoby fizycznej podlegają jej prawu ojczystemu (wskazanemu w łączniku obywatelstwa)

Dla *cudzoziemców* – prawo państwa ostatniego miejsca zamieszkania

art. 11 ust. 1 PPM

Łącznik obywatelstwa

„człowiek jest silniej związany z
narodowością niż z domem”

Dominujący łącznik
odsyła do
Lex patriae

Zalety

- **WZGLĘDNA STAŁOŚĆ**
- **SILNE ODDZIAŁYWANIE**
- **DUŻA PEWNOŚĆ POWSTAŁA W WYNIKU
BADANIA ZWIĄZKU Z PAŃSTWEM**
- **UTRZYMANIE ZWIĄZKU Z PAŃSTWEM
OJCZYSTYM**

Wady

- **WZGLĘDEM APATRYDÓW**
- **WZGLĘDEM WIELOPAŃSTWOWCÓW**

Łącznik zamieszkania (lex domicilii)

Nie wszystkie porządki prawne przyjmują za dominujący łącznik obywatelstwa, część państw Świata uznaje

ŁĄCZNIK ZAMIESZKANIA

za wyznacznik statutu osobowego os. fizycznych

Zdolność prawna

Początek

- Od momentu poczęcia (nasciturus)
- Od momentu urodzenia

Koniec

- Śmierć biologiczna
- Śmierć cywilna

Do jurysdykcji krajowej należą sprawy o uznanie za zmarłego i o stwierdzenie zgonu osoby będącej obywatelem polskim lub cudzoziemca mającego ostatnie miejsce zamieszkania lub ostatnie miejsce zwykłego pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej. KPC 1106

Problematyka ustalenia

Obywatelstwa

Zamieszkania
(11 ppm)

Miejsce zwykłego
pobytu (3 ppm)

Prawo najściślej
związane (10 ppm)

Zdolność prawna

Zdolność prawna jest nieograniczona ze względów przynależności rasowej, kastowej czy wyznaniowej (klauzula porządku publicznego).

Nasciturus

- **Lex causae decyduje, czy nasciturus może być podmiotem praw i obowiązków**
- **O jego możliwości dziedziczenia decyduje status spadkowy:**
„czy dane prawo dopuszcza do dziedziczenia nasciturusa – jeżeli tak to w jakim zakresie?”

Uznanie za zmarłego

- W przypadku instytucji uznania za zmarłego, stosujemy prawo ojczyście tej osoby.
- W przypadku uznania za zmarłego cudzoziemca lub stwierdzenia jego zgonu przez sąd polski – stosujemy prawo polskie.

Art.. 14 ust. 1 i ust. 2 PPM

Lex patriae

Ubezważnowolnienie

Zgodnie z art. 1106(1) KPC, do jurysdykcji krajowej należą sprawy o ubezważnowolnienie osoby będącej obywatelem polskim lub cudzoziemcem mającym miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu w Polsce.

Art. 13 ust. 1 i ust. 2 PPM

Uznanie za zmarłego 1106 KPC

JURYSDYKCJA POLSKA:

1. Nastąpi zgon obywatela RP,
2. Zgon osoby mającej miejsce zamieszkania lub stałego pobytu na terytorium RP;
3. Zgon cudzoziemca zamieszkałego za granicą jeżeli sprawa ma DOSTATECZNY związek z RP;
4. Zgon cudzoziemca na terytorium RP

art. 14 ust. 1 i ust. 2 PPM

Uznanie za zmarłego – legitymacja do złożenia wniosku

- Legitymacje określa się w oparciu o prawo osoby, której zgon jest stwierdzany

Zdolność do czynności prawnych

Ocena zdolności do czynności prawnych osoby fizycznej zależy od statutu personalnego.

Rozstrzyga on o:

- 1) przesłankach zdolności do czynności prawnych
- 2) stopniach zdolności
- 3) przejawach i następstwach ograniczonej zdolności do czynności prawnych
- 4) Skutkach dokonania czynności prawnej przez niezdolnego lub ograniczonego w zdolności do czynności prawnych

art. 11 ust. 1 PPM

WAŻNE

**O dopuszczalności czynności prawnej decyduje
prawo, któremu ta czynność prawna podlega!!!**

Wyjątek na rzecz prawa prowadzenia przedsiębiorstwa

- Jeżeli osoba fizyczna dokonuje czynności prawnej w zakresie prowadzonego przez siebie przedsiębiorstwa – wystarczy, że ma ona zdolność do dokonania tej czynności według prawa państwa, w którym przedsiębiorstwo jest prowadzone.

Art. 11 ust. 2 PPM

Wyjątek na rzecz legis loci actus

- **Od zasady legis patriae**

Art. 12 PPM

Szczególna zdolność do czynności prawnych

Art. 11 ust.3 PPM

Zdolność wekslowa i czekowa

Art. 77 ust. 1 Prawo wekslowe

Imię i nazwisko osoby fizycznej

Art. 15 ust. 1 PPM

Uniwersytet
Wrocławski

Osoba prawna

Prawo właściwe

**Statut
personalny**

Przynależność

Osoba prawna podlega prawu Państwa, do którego należy

Art. 17. ust.1

Obywatel Portugalii Luis A. zamieszkuje od trzech lat, tj. od 2008 r., w Polsce. Jego prababka była z pochodzenia Polką, jednak Luis A. nie posiada obywatelstwa polskiego. Niemniej zna on język polski, ukończył m.in. w Polsce studia podyplomowe, a także pracuje w firmie informatycznej w Warszawie. Obecnie zamierza podpisać umowę o pracę na czas nieokreślony w jednym z międzynarodowych koncernów działających w branży informatycznej, który ma swój oddział we Wrocławiu. Miejscem świadczenia pracy przez Portugalczyka będzie Wrocław. Z uwagi na stabilizację sytuacji zawodowej Luis A. zamierza ubiegać się o przyznanie mu kredytu hipotecznego na zakup własnego mieszkania we Wrocławiu. Ponadto Luis A. zamierza poślubić obywatelkę Polski Joannę B.

W oparciu o powyższy stan faktyczny wskaż:

1. Prawo właściwe dla oceny zdolności do czynności prawnych i zdolności prawnej Luisa A.
2. Ewentualne prawo właściwe dla szczególnej zdolności do czynności prawnych.

Jeff Knew ma 20 lat i jest obywatelem Stanów Zjednoczonych (pochodzi z Puerto Rico). Studiuje na jednej z wyższych uczelni w Stanach Zjednoczonych stosunki międzynarodowe, szczególnie interesuje go polityka zagraniczna państw Europy Środkowej i Wschodniej, a także relacje USA–Rosja. Wobec powyższego udał się w ramach współpracy między uczelnią macierzystą a uczelnią wyższą w Warszawie na wymianę studencką do Polski. Studia w Polsce bardzo przypadły mu do gustu, postanowił więc przedłużyć swój pobyt o dwa lata, tak aby móc nauczyć się m.in. języka. Jedyną rzeczą, która Jeffowi Knew się nie spodobała, była komunikacja miejska, wobec czego postanowił zdać w Polsce egzamin na prawo jazdy, co też uczynił. W dniu 15 czerwca 2011 r. odebrał we właściwym wydziale komunikacji prawo jazdy i przystąpił do poszukiwania samochodu. W jednym z komisów znalazł interesujący go pojazd i postanowił go kupić. UWAGA: W Puerto Rico pełną zdolność do czynności prawnych uzyskuje się z ukończeniem 21 lat. Zgodnie z normami kolizyjnymi obowiązującymi w Puerto Rico zdolność do czynności prawnych podlega prawu państwa miejsca zamieszkania osoby fizycznej. **W oparciu o powyższy stan faktyczny wskaż:**

1. Prawo właściwe dla zdolności prawnej i zdolności do czynności prawnych Jeffa Knew.
2. Prawo właściwe dla oceny skutków braku pełnej zdolności do czynności prawnych.
3. Czy i kiedy Jeff Knew będzie mógł powołać się na swoją niezdolność według prawa ojczystego.

Klaus Schmidt jest obywatelem Niemiec. Zamieszkuje od 2006 r. we Wrocławiu, gdzie prowadzi działalność gospodarczą w zakresie doradztwa personalnego (human resources) w formie jednoosobowej działalności gospodarczej. Ponadto posiada 15% udziałów w spółce MARKT GmbH z siedzibą w Berlinie, w której pozostałe udziały należą do jego rodziców i rodzeństwa. W roku 2008 r. Klaus Schmidt zawarł związek małżeński z obywatelką polską Martą Kowalską. W dniu 15 czerwca 2011 r. w ramach prowadzonej działalności gospodarczej Klaus Schmidt podpisał ze spółką FARBY S.A. z siedzibą we Wrocławiu intratną umowę, na podstawie której zobowiązał się do przygotowania restrukturyzacji kadrowej przedsiębiorstwa oraz oceny obecnego stanu zatrudnienia w spółce. W dniu 25 czerwca 2011 r. Klaus Schmidt udał się do salonu samochodowego pewnej znanej niemieckiej marki, złożył zamówienie i podpisał umowę kupna samochodu osobowego klasy premium. Zawarta umowa kupna samochodu nie jest związana z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą.

W oparciu o powyższy stan faktyczny wskaż:

1. Prawo właściwe dla zdolności prawnej i zdolności do czynności prawnych Klausa Schmidta.
2. Prawo właściwe dla zdolności do czynności prawnych dokonanych w ramach prowadzonej działalności gospodarczej.
3. Prawo właściwe dla zdolności do czynności prawnej dokonanej przez Klausa Schmidta w salonie samochodowym.

Dziękuję za uwagę! 😊

mgr Tobiasz Gajda

Centrum Badań Problemów Prawnych i
Ekonomicznych Komunikacji Elektronicznej
Uwr

tobiasz.gajda@uwr.edu.pl